Ч. 206 (11.497). Львів, неділя 15. вересня 1929. Оплачено готівкою. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. шадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Справа національних меншостей у Лізі Націй.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 10. вересня 1929.

Українська справа не є на черзі в Лізі Націй, але питання національних меншостей, до яких зачисляють українців у трьох бодай державах, дарма, що вони замешкують свої національні прадідні території, як велика більшість, не сходить з порядку денного цієї інституції. Справа меншостей для більшости держав-членів Ліги це неприємна болячка.

Досі національні меншости, яких в Европі нараховують кругло 40 міліонів, знайшли трьох оборонців: канадійського сенатора і міністра Рауля Дандюрана, німецького міністра закордонних справ д-ра Ґустава Штреземана і нарешті литовського президента міністрів проф. А. Вальдемараса.

На загальних зборах Ліги у промові у французькій мові канадійський перший делегат Дандюран висловив своє незадоволення з порядку, яким Рада Ліги „полагоджує" скарги і прохання національних меншостей, особливо зі східньої Европи. На його думку, проблема меншостей мусить бути трактована більш уважно і мусить найти незалежне рішення в принципі. Варто зазначити, що коли він почав мову про меншости, серед певної частини присутніх делеґатів і журналістів пройшов рух нетерпеливости і виразного поденервування до цього, на їх думку, другорядного, а може й зовсім непотрібного питання. Так і видно було у кого „рильце в пуху", уживаючи вислову московського байкаря. Їх здвигання плечима означує тільки те, що боротьба за національні права меншостей тільки що починається.

На восьмім пленарнім засіданні Ліги ранком у суботу 7. вересня промовляв проф. Вальдемарас, перший делегат Литви. Доброю французькою мовою, вимірюючи кожне речення, дарма, що без жадного бруліону або нотатки. През. Вальдемарас сильно підкреслив міжнародню вагу майбутньої незалежности України. Наведу тут відповідний уступ з його промови, котрий досить неподобався польській делеґації, що вся майже слухала промовця. Ось що сказав Вальдемарас: „Треба для стабілізації і навіть можливости миру, усталити соціяльні, економічні й політичні відносини на сході Европи. Необхідно, щоби Ліга Націй почала ясну, добре продуману політику в цій справі. Тут найбільш трудне і делікатне питання — це справа з меншостями. Ця проблема була вже піднесена німецькою і канадійською делеґацією у Люґано, але акція Ліги Націй спинилася на першому вже кроці. Така тактика мусить мати безперечно важливі наслідки: проблема меншостей на практиці намагається все більше і більше бути розвязаною поза впливом Ліги". Проф. Вальдемарас покликується тут на практику і пробу рішення національного питання, а зокрема питання меншостей в Союзі Радянських Республик. Там працюють енергійно для світового комунізму, використовуючи для того свідомість і рух народніх мас до національного самостійного життя. „Не забувайте — остерігає промовець, — що Україна, наприклад, вже давно має усі конституарні елементи для державного життя, **маючи більше як 30 міліонів мешканців, отже більше, ніж, наприклад, Польща, що одержала свою незалежність.** У цих умовах, безперечно прийде день, коли це питання стане дієвим силою обставин самого життя і якщо Ліга Націй не матиме виразного відношення до цього питання, то вона останеться у прикрому стані. Отже треба мати погляд далекосяглий на питання, які ставить само життя, вивчати його і мати певні методи для його рішення у слушний час". Промову проф. Вальдемараса вислухали уважно, правда, без жадних оплесків, але треба признати, що ця частина його промови, де він говорить про Україну, минула якось без жадного відгуку. Принаймні, ні одна газета про неї не згадала. Цікаво м. і., що в офіціяльнім „Журналі" Ліги (ч. 7) не наведено його терпких слів порівняння України з Польщею, які у мене підкреслені. Очевидячки, представник Литви це речення про Україну сказав не з ідеалістичних симпатій до нас, але його арґументи безперечно вказують на важливість і конечність розвязання української проблеми, яку тепер всякі наші непрошені опікуни намагаються використати для своїх еґоїстичних цілей.

Нарешті на другий день, у понеділок 9. вересня, виступив з великою програмовою промовою на німецькій мові д-р Штреземан, котрий також довше спинився на питанні про національні меншости, як звичайно критикуючи практику і становище Ради Ліги в цім так дразливім і часто болючім питанні. Він домагався виразної оборони прав нац. меншостей через Лігу, для чого вважав конечним заснування спеціяльного орґану, котрий трактував би усі питання меншостей таксамо як вже анальоґічно сформовані Лігою спеціяльні орґани в питаннях економічних і мандатів. Кожного року 6-а комісія, спеціяльно покликана для цього питання, має предкладати рапорт Лізі в усіх випадках, звязаних з меншостями і занотувати поступ у цім напрямі. Треба, щоби самі меншости одержали довіря до Ліги як своєї заступниці, котра все булаб в курсі всіх справ і кривд меншостей та стежила за справедливим приноровлюванням приписів ріжних міжнародніх договорів. На думку Штреземана, в питанні важної проблеми нац. меншостей неможливо розріжняти держави заінтересовані й невтральні. Тут мова про новий принцип. Промовець є тієї думки, що забезпечення усіх культурно-національних прав кожної меншости є святим правом і забезпечує найкраще мир між народами. Уся промова д-ра Штреземана була принята і нераз перебивана гучними оплесками, але й тут мусимо визнати, що в частині, присвяченій національним меншостям, лише окремі делеґати мали мужність притакувати. Поміж ними ми бачили і віконта Сесіля, англійця, швайцарських делеґатів, данця і ще когось не з впливових, решта вважала за краще мовчати...

Певно справа ця ще вирине у дальшім ході сесії Ліги і головно в шестій комісії, до якої належить питання про так зв. нансенівський комітет. Про це напишемо окремо.

Е. Б.

Наша кооперація в 1927 р.

На марґінесі статистики нашої кооперації: „Західно-українська кооперація в 1927 р."

II.

Як вже передше згадано, господарсько-споживчі кооперативи представляють щодо капіталу дуже ріжноманітні величини. Тут булоб пожадане дальше групування і виказання, яке відношення чужого капіталу в поодиноких групах, як далеко раціональним є їх користування чужим капіталом, яке відношення торгів і довжників до капіталу власного й чужого, яке обтяження наслідком користування чужим капіталом і т. д. Обговорюючи пасива, не можна поминути їх відношення до активів. Фінансова конституція (будова) висказується відношенням капіталу власного до чужого. (Зиск є у своїм діланні коротко-речинцевим власним капіталом і його при тім не лишається на боці). Але й вивіновані вел. власним капіталом кооперативи можуть мати слабу конституцію майна, якщо воно нераціонально розпреділене (прим. забогато вложено в основний капітал, через що повстає вічна недостача плинних засобів (ілліквідність). Очевидно, що при тому треба взяти під увагу й завдання поодиноких родів кооператив і конюнктуру й обставини з окруженням, серед якого дані кооперативи працюють. Тоді можна виказати, чи фінансова й матеріяльна конституція кооператив є здорова й економічно раціональна і як кооперативи зі своїх завдань вивязалися. Подавання ще більшого числа пересічних і процентів „на таці" не вистарчає, коли, подаючи їх, не бачиться ліса зпоза богатьох дерев. Тут мусить домінувати економіка над статистикою (тимбільше, що статистика не математична і методично не представляє найменших трудношів).

З активів звернено в „Огляді" увагу лише на недвижимости. Очевидна річ, що це не вистарчає. (Архітектурні оцінки можна сміло полишити архітектам.) Хіба важніше є вказати, яке є відношення між поодинокими активами, яка переміна зайшла в цьому відношенні в порівнянні з попередніми роками, як нпр. ділав зріст недвижимостей на інші актива. Готівка, товари, довжники і т. д. заслуговують чейже на увагу, а й касовий оборот хіба не на параду находиться в статистичнім матеріялі. Це нпр. не байдуже, що одна кооператива виказує 100 зол. готівки і більше, а друга — з неменшим капіталом — має готівки всього кілька золотих. Требаб отже й обговоренню ситуації присвятити дещо уваги. З „Огляду" не знаємо, чи раціональним є пересічний стан готівки; в день білянсів виносив він в сільсько-господарських кооперативах понад 600.000 зол., які не процентуються. Заслуговує на увагу й те, що нераз при мізерній

ліквідности (готівка 2 зол. або 0) призначуеть-ся зі зиску по кількадесять золотих на право й за ліво, чим погіршується ще більше ситуацію, обтяжується тим найближчий рік і задля недо-стачі плинних засобів до виплати збільшується чужий капітал, який і так виказує тенденцію скорішого зросту, як власний. Засада: не обтя-жувати будучности на користь теперішности, не завадилаб і в нас.

Кошти завідування, надвишка і зиск повин-ні бути докладніше розроблені й обговорені. Тут можнаб мабуть не одного цікавого довіда-тися. Переглянувши нпр. кредитові кооперати-ви, бачимо, що в одній кооперативі 2-ох уря-довців виконує далеко більшу працю, як в дру-гій 4-ох урядовців, ба — що й 1 урядовець в ін-шій кооперативі полагодив далеко більше число позичок (уділених і звернених) і мав більший касовий оборот. Або подані числа невірні, або господарка в деяких кооперативах неекономіч-на. Взявши під увагу оборот товаровий, касо-вий і число урядовців, бачимо, що в однім Пов. Союзі 5 урядовців виконує далеко більшу пра-цю, як в іншім кільканацять урядовців і т. д. І знову треба сказати, або числа про урядовців невірні, або треба думати, що деякі кооперати-ви істнують „для директорів".

В одній кооперативі працює пересічно 1, 3 робітників, себто: на 1 кооперативу припадає пересічно 1 3/10 робітників, як довідуємося з „Огляду". Пощо такої пересічної, яка не має найменшої користи? Припустім, що в р. 1928 буде пересічна виносити 1,7 робітників на 1 коо-перативу, значить — зросло число робітників; але чи це хоч крихітку говорить про те, чи їх за богато, чи замало (а лише таке питання може економіка поставити), а як забогато, то хто має знизити 4/10 робітника? Пощо ділити людей на дроби? Цеж не цукор, ні перець!

Кожному приватному підприємству і коо-перативі не є байдуже, який зиск осягнено, але далеко важнішим питанням є те, чи в цілому го-сподарюванню заховано економічний принцип, чи не витрачувано без потреби праці і гроша, чи при даній конюнктурі не можна було осягну-ти більшого економічного ефекту. Тому при то-варовому обтяженні не вистане згадати, що воно обнизилося, бо і при цьому можна поступати неекономічно. Що обтяження меншає „мимо прибутків", цьому не треба хіба дивуватися, а — навпаки — дивно булоб, якби воно, не зважа-ючи на зріст обороту, не обнижувалося. Тут без статистики цін годі обійтися. Обтяження залеж-не від кількох величин; при тім самім обороті воно може знизитися, як зменшаться самови-трати, або при тім самім обороті і витратах, як вдоволимося меншим зиском чи нижчою ціною; дальше можемо знизити обтяження, прискорю-ючи оборот. Це питання складне: зі зростом о-бороту ростуть витрати; ці знов неоднакові, одні — до якоїсь границі — сталі, інші зміню-ються або прогресивно, або дегресивно. Питан-ня обтяження треба докладно прослідити. Са-мим твердженням, що воно обнизилося, ніякий економіст не вдоволиться. Пересічна в „Огляді" виносить 11,04 проц. Але ми находимо 3—4 проц. і 20 проц., а коли би взявся до точного перегляду, то мабуть найшов би й далеко вищі числа; але це може вести до анархії не менше, як і вибуялі борги.

Такі і їм подібні питання — а є їх як не сотки, то десятки — вимагають висвітлення. Треба мати числа „штандардові" з узгляднен-ням величини і роду кооператив. Не завадилоб мабуть і практикові подати приміри найеконо-мічніше ведених кооператив, показати йому, яке є можливе оптімум економічного господа-рювання і як до нього змагати. Основна аналіза і критика білянсів кооперації як цілости і її по-одиноких комірок з приноровленням статистич-ної методи в такому випадку є конечні. Коли завданням кооперації є оборона перед визиском посередників, то належить чейже знати, чи ко-ристи, які вона повинна дати, вона й справді дає, і чи свої завдання як слід сповнює. Треба вияснити, чи йдемо вперед, бо хочемо мати свою торговлю без чужого посередника, чи ростемо в силу, бо економічніше працюємо, як посередник.

При кінці деякі формальні завваження: В німецькій літературі вживається висловів: **Gewinn- und Verlustrechnung**, а не — Konto, бо о-станне є в книгах, а рахунок зисків і страт не мусить бути копією конта; **Kassabestand** — пе-рестаріле; нині вживається: **Kassenbestand**; не **Unkostenkonto**, а вистане **Unkosten**, а коли хто вже конче хоче те „конто" задержати, то в мно-жині, бо є їх там кілька, є Konten. Пишеться „білянс" а не „рахунок білянсу", коли хто від-ріжняє взагалі книговодство від білянсу, який не є „рахунком" (контом), але представленням стану майна в данім моменті.

Зсумовуючи сказане, бачимо, що поширен-ня статистики вказане, якщо хочемо з неї мати користь, якщо вона має стати орієнтаційним і контрольним чинником для кооперації, а не во-лочитися позаду і бути лише кладовищем чисел. Якщо статистика має принести користь, то му-сить бути й актуальна. Правда, це все вимагає великої праці, але така праця — без сумніву — принеслаб гарні висліди. Засада американця або добра статистика бо ніяка, повинна обовя-зувати й у нас.

Д-р Ю. Стецюк.

Дві промови Мекдональда.

По повороті з Женеви до Льондону Мекдо-нальд виголосив дві промови. В одній він гово-рив про англійсько-американські розмови в спра-ві морських роззброєнь. Його вислови в цій справі були дуже обережні. Він зазначив, що це ще не є жадні переговори, а лише розмови. І А-мерика, і Англія, — казав він, — мусять спочат-ку дійти до порозуміння між собою, поки змо-жуть дати світові ближчі інформації. Одно лише можна сказати вже тепер, а саме, що Англія не плянує жадного союзу з Америкою.

В другій промові Мекдональд давав оцінку конференції в Газі й заявив, що там Англія боро-лася не за здобуття на свою користь 2,4 міліони фунтів штерлінгів річно, а за світовий мир. Уся країна мусить бути вдячна Сновденові

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Чи можна авторові сказати правду?

(Докінчення.)

II.

Що і як сказати авторові про його твір? — це залежить від погляду про мету праці критика. Є критики обмежені у своїх ідеях виключно ду-ховим рівнем своїх читачів і горді тим, що звер-таються виключно до них, а навіть їх виховують. Є інші, які уявляють собі, не менше горді, що во-ни виконують таку-ж саму ролю у відношенні до авторів. В аналізі праці критика найти можна не-важко момент, коли треба відповісти на питання: чи справді вірить він, а ми з ним, що його ре-флексії про твори літератури мають корисний вплив на читачів і на авторів?

Найпростіше розвязали це питання ті, які заявляють, що завданням критика та письменни-ка є впливати на суспільність у дусі корисних для неї ідей та ідеалів, і що вони, очевидячки, найшли ці ідеї та ідеали і знають, як це найкра-ще робити. Цим і поясняється, чому проблеми лі-тератури та критики в нас такі прості. Ми мали досі лише вузькосуспільницьку критику, на якої ґрунті повстали нині дві головні ворожі собі га-лузі, обі схолястично-доґматичні: •націоналі-стична та комуністична. Методи та підхід до твор-чости в обох цих напрямках однаково нескладні: „твір тим більше вартісний, чим сильніше ви-словлює, змальовує, передає ідеали національної незалежности, або: — перемогу ідеалів інтерна-ціонального комунізму"...

Становище до автора тоді ясне. Ляйтмотівом критики є вихідні принципи даної, готової, всім відомої ідеольоґії і такі-ж її висновки. Сама ана-ліза твору зводиться до вибирання з цього тво-ру арґументів потрібних для партійної проповіди.

А всеж таки є в нас і будуть автори, для яких завсіди важніше буде знати щось про свій твір і талант більше як те, чи вони є патентова-ними патріотами або революціонерами. Критик, який має в собі дещо з психольоґії письменника себто творця, а не є тільки звичайним публіци-стом або вірним партійником, розуміє, що його осуд чужого твору або письменської діяльно-сти не може мати такого впливу на автора, як це собі уявляють люди з педаґогічним світо-глядом, які вірять, що людську психольоґію можна зміняти стверджуванням хиб, заохотами до праці та покликами, щоби „заблукані" гля-нули на світ крізь ті самі чародійні скла, крізь які видко відкритий ними, провідниками, рів-ний шлях визволення.

Коли автор жде на слово критика, то жде на нього менш-більш так само як пацієнт на діа-гнозу лікаря. Йому не вистарчає „правда", яка є ствердженням факту, а він бажає рад як себе лікувати. А проте письменники не мають най-меншої охоти (і більшість із них не була би в силі) так слухати критиків, як пацієнти лікаря. Перш усього тому, що ради критиків не мають у собі нічого з професійної дискретности і є прилюдні, не завсіди ніжно-прихильні, а часто виголошені для авдиторії, щоби вона набрала пошани для критика, вислухавши мотивів пов-них ерудиційного знання.

Зате критик ріжниться від лікаря тим, що саме тоді, коли стверджує в свого пацієнта смертельну безнадійну недугу може, а часто по-винен її виявити в якнайгострішій формі в надії, що автора вбє. Є випадки, що несправедливий осуд критика вбиває передчасний талант. Але ці випадки є краплею в морі води розливаної тисячами графоманів, яких не в силі витопити критик навіть тоді, коли привязує до їхньої шиї найтяжчий камінь. У літературі, мов на морі найлекше втримуються на поверхні ті, що ма-ють постійно до діла з водою.

Ґрафомани користуються непереможним арґументом запозиченим з історії літератури, що критика не в силі за життя автора оцінити виїмковий талант, а ґенії є взагалі непризнані. Таким робом цей найважніший випадок, коли критик може виконувати безсумнівно корисну громадянську функцію: відкидати від літерату-ри тих, що не мають із нею нічого спільного — є дуже рідкий, бо голови налитої водою не мо-жна переконати ніякою бочкою чорнила. Кри-тика може тоді з більшим успіхом звертатись до видавців, єдиних відповідальних за те, що друкують твори авторів уповні невідповідаль-них за те, що нездужають поважною, дійсною недугою — ґрафоманією.

Критик може спокійно сказати правду ли-ше такому авторові, що єднає з критичним хи-стом, нероздільно звязаним з відповідною осві-тою, богацтво внутрішнього життя, яке дає йо-му змогу йти від теоретичної свідомости про за-соби своєї уяви до практичного їх перетворю-вання. Критик може ділитись уповні зі своїми поглядами лише про такий твір, який є для ньо-го заохотою перетворити ще раз провідну його думку на поняття себто перейти протилежний духовий процес до процесу перейденого авто-ром, що вийшов від ідеї до образів. Така форма критики, що є сама спробою стати літературним твором стає сама сповідю. Її правда не може бу-ти висловлена ясно та просто, на зразок педа-ґогічної оцінки, що не знає індивідуальних ню-ансів. Вона є тим складніша, чим щиріша, чим більше надихана бажанням охопити психольо-ґію другої людини.

„Торкаючись книжки — каже Уітмен

Греко-католицька церква в Празі.

Торжествение отворення перенесеної з Медведовець деревляної церкви в Празі-Сміхові.

Вже давніше перевезено з села Медведівці на Закарпатті тамошню прегарну деревляну церкву, памятку старої деревляної архітектури, до Праги, чим занявся Чеський Національний Музей. Цю церкву отворено торжественно в Празі для 10. ц. м.

Свято отворення відбулося при співучасти губернатора Закарпаття д-ра Бескида, заступника міністерства освіти секційного шефа д-ра Вірта і секц. радника д-ра Мергута, віцепрезидента краєвого уряду Бінерта, президента Академії проф. Зубатого, заступника приматора міста д-ра Свободи й багатьох інших делегатів. Привітну промову виголосив проф. д-р Доміn, голова Музеального Т-ва. Після того промовляли: губ. д-р Бескид, заступник приматора д-р Свобода, секц. радник Шімек за перешкодженого президента Закарпаття Розсипаля, а вкінці д-р Феньцик, відомий москвофільський діяч з Ужгороду, що приїздив недавно разом з губ. Бескидом в гості до кучки наших доморослих „русских".

Після того, як покінчилися привітні промови згаданих вище делегатів, забрав слово директор Нац. Музею д-р Фабіян і вказав на значіння деревляних церков для народнього мистецтва, а потім представив історію перенесеної з Медведовець церкви, яка буде під постійною охороною Нац. Музею.

Медведівська церква має і дальше служити своїм первісним цілям, значить: у ній буде відправлятися постійно богослуження по греко-кат. обряду. В цій справі празькі греко-католики зробили всі потрібні заходи. Церкву зложено на колишній забавовій площі для дітей в городі Кінского (Прага-Сміхов).

торкаєшся людини". Торкаючись питання про талант, входимо як стій у механізм чужої психольогії. А психольогія письменника є щонайменше таким складним механізмом — себто не машиною — як душа людини вражливої на нюанси зовнішнього та внутрішнього світа та на їхні взаємини. Відношення критики до письменника, в якому посторонні добачують часто заздрощі суперника є дружньою спробою вказати письменникові межі, поза які він не повинен виходити, не насилуючи свого таланту.

Недостачі, а навіть великі хиби письменника є нерідко нероздільною частиною його таланту, відворотною стороною його прикмет, які не в силі були би проявитись в іншій формі, не виявляючи одночасно своїх слабощів. Письменник свідомий цього не може бути враженим критикою своїх хиб більше як кожний із нас, коли чує власну характеристику, почуваючи при цьому, що не міг би може й не хотів би бути іншим.

Супроти авторів, з якими критика не вяжуть ніякі духові взаємини, що стають спонукою подумати про їхні твори, критик може вирішити проблему „щирости" зовсім таксамо як ми це робимо в приватних зносинах супроти чужих і знайомих. Це не є справа літератури, а доброго тону, інтересу, громадянського обовязку або навіть настрою. І так вона вирішується. Кровю, коли темперамент критика не в силі стримати його від обурення, — водою, коли гладка рецензія з чемности чи з якихнебудь інших „тактичних оглядів" заступає критику, — гумором, коли навіть зовсім пересічна, нелітературна книжка настроює критика до статті, в якій він показує іншим, як не слід писати.

Через свободу до миру.

З нагоди жіночого конгресу в Празі.

(Допис з Праги.)

Мир і свобода! — Вода і вогонь! — Що може бути, здається, спільного поміж ними? Тисячеліття істнує вже рід людський на землі, тисячеліття кожна його частина прямує до свободи, але тільки кровю і залізом може її добитись. Боротьба і свобода! Таке було споконвічне гасло людства. Народи не войовничі, народи, що стреміли до миру, з яких найкращим прикладом є український народ, завжди тратили свою свободу на користь своїх більше войовничих сусідів.

І от нині зявились люди, які голосно заявили, що вони хочуть зєднати воду з вогнем в житті суспільства. Чи це їм вдасться? Хто це знає? У природі фізичній це до певної міри вдалося: за допомогою вогню з водою людство навчилось варити собі їжу і це було підвалиною цілої людської культури. Те-ж зєднання дало нам пару, а через неї всю величезну техніку, якою пишається сучасний культурний світ.

Коли-б первісній людині, яка бачила лише, як запалене блискавкою дерево згасає під струями зливи, сказати про можливість зєднання води з вогнем, вона голосно зареготалась би, вважаючи такий намір тим, що ми нині називаємо донкіхотством, боротьбою з вітраками.

Однак це донкіхотство перетворилось у дійсність! Правда, зєднання двох ворожих стихій не було безпосереднім: щоби добитись не шкідливого, а корисного їх взаїмного впливу, бо вишукано посередника, а саме глину, ту глину, яка, здавалося під впливом води може спричиняти тільки багна, де тонуть і люди і худоба, багно, яке може сприяти не поступові, але затриманню культури. І от ця сама глина, але загартована у вогні, прийняла в себе свого ворога-воду і за допомогою вогню зробила її двигуном цілого розвитку людства.

Тисячеліття находилась жінка в стані невільниці. Мягкою глиною була вона в руках свого пана-чоловіка. І чим довший був мир, тим стан її був гірший, бо при мирі кращало господарство і збільшувалась через те й праця домової тварини, в тому числі і жінки. Під впливом води мира ще більше розмякшалась, обезвільнювалась, розпливалася вона, як глина, і в багні свому топила й чоловіка: ми знаємо, що на протязі цілої історії людства жінка була завжди консервативним елементом, завжди була найбільшим ворогом поступу.

Тільки війна підіймала стан жінки: коли чоловік виїздив на війну, жінка залишалась з господаркою в хаті, призвичаювалась до такого становища і починала обороняти його. Чим частіші і довші були війни, тим більше посувалось наперед те, що ми називаємо нині еманципацією жінок. І чи не часам козаччини повинна бути вдячна українська жінка за те, що вона майже перша в цілому світі зробилась вільною і рівноправною з чоловіком, тим часам, коли чоловікові доводилось сливе ціле життя проводити поза домом у боротьбі за рідний край з численними ворогами.

А скілько знає історія таких воєн, де жінка була причиною, або потаємною пружиною війни! Пригадаймо хоч Олену Троянську, або цісареву Евгенію (дружину Наполеона III.).

Взагалі не проти війни, а за війною була жінка, в усякому разі така, яка не мирилась зі своїм невільницьким станом, яка хотіла бути особою, а не домовою твариною.

Але тоді, коли вогонь свободи загартував ту глину, яку уявляла собою жінка, коли жінка в нинішні часи досягла стану вільної людини і почала приймати участь в житті суспільности, їй перший прийшла до голови думка про те, що не тільки в природі фізичній, але й у житті суспільства можна зєднати дві ворожі між собою стихії так, щоби вони не нищили одна другої, але взаїмно собі допомагали. І як посередника для цього, як загартовану вогнем глину, жінка виставила себе.

Ідея зєднання миру і свободи, яка ще так недавно здавалась донкіхотством, в жіночих руках починає перетворюватись у дійсність. І це тому, що жінка, яка сама недавно отримала волю, краще ніж чоловік розуміє те, що не мир є і може бути підставою свободи, але навпаки — *свобода кожного народу* може прислужитись до того, щоби він сам не бажав війни, а *прямував до миру.*

Доказом того, що жінка вже зрозуміла те, може служити конгрес Міжнародньої Жіночої Ліги Миру і Свободи, який відбувся 23—30 серпня у Празі. Як видко зі звіту української делегації на цьому конгресі, угорська делегатка висловила думку, що не може бути тривкий світовий мир аж до того часу, поки всі народи світу не матимуть кожний своєї власної держави. І ця — мало сказати — революційна, а попросту цілком незрозуміла досі для таких навіть установ, як Ліга Націй, думка — на жіночому конгресі викликала однодушні гучні оплески.

Крига таким чином зломана. Залишається тільки твердо йти дальше тим самим шляхом, не боячись сильних міру цього і кермуючись лишень правом і справедливістю. І коли так робитиме Ліга миру і свободи, вона дійсно уявить собою ту загартовану глину, що зєднає між собою вогонь свободи з водою миру задля дальшого розвитку людської, але вже не тільки матеріяльної, але й духової культури.

К. Вишевич.

Трудноші роззброєння.

Паризька преса присвячує багато уваги комісіям Ліги Націй, які незабаром мають розпочати свою працю і стверджує, що в цих комісіях доведеться перебороти великі труднощі політичного й господарського характеру. Особливо тяжкою є справа роззброєння, бо тут істнують три зовсім ріжні пляни — француський, англійський та німецький. „Матен" пише, що Франція так само як інші держави хоче зменшити свій воєнний бюджет, одначе може це зробити лише при умові дійсної й солідної гарантії своєї безпеки. Такою гарантією може бути лише утворення міжнародного війська. Як довго його нема, треба подбати про виконання двох умов. Перше, щоби розброєння на морі перевели всі морські держави, а друге, щоби розброєння на суші переведено відповідно до теперішнього стану зброєнь кожної держави, не виключаючи також Радянського Союзу.

На организаційному фронті.

ЯРОСЛАВЩИНА.

Дня 18. серпня відбув пос. Максимович віче в селі Пискоровичах, де до цього часу заїздили тільки посли з польських партій. В селі на 550 хат є всього 20 польських родин, поселених там перед кільканадцяти роками. Для них побудували місцеві дідичі великий костел з приходством, захоронку і т. п. Всякі штучки і зусилля в напрямі збільшення числа польських парохіян розбиваються об мур національної свідомости місцевого населення.

Дня 25. серпня відбулося віче пос. Максимовича в селі Лежахові. Предсідник віча Іван Глиняний, місцевий парох о. Наконечний і парох Сіняви о. Мельничук запевнювали, що західні окраїни, не зважаючи на напір і переслідування зі всіх сторін, стоять і стоятимуть твердо при своїй вірі й народности і ніколи не заведуть сподівань українського народу.

Дня 1. вересня приїхав пос. Максимович у село Теплиці і відбув там віче біля одноповерхової камениці, в котрій міститься читальня „Просвіти", кооператива і „Луг". В формі запитів звернули тепличани увагу на всякого роду державні тягарі, на спольонізування трьох місцевих народних шкіл і відсутність хочби одного українського учителя серед 5 місцевих сил. Присутні на вічу місцеві селяне-поляки жалілися на кривдячу вальоризацію, переведену сумної памяти міністром Грабським. Село Теплиці є найдальше висунене на північний захід. Національна свідомість завважується передовсім у молоді, яка пильно працює в аматорському театральному гуртку і в т-ві „Луг". Староство в Ярославі стягає від читальні „Просвіти" за кожне позволення на театральну виставу 5 зол. титулом датку на „Лігу оброни повєтшней".

Дивогляди.

Примхи міліонера.

Американський міліонер Уіліям Кенні приїхав до Льондону і хотів одного дня оголитись. Тому, що Льондон усе-ж таки не може рівнятись з таким центром культури як Ню Йорк, Кенні вислав бездротну телеграму до свого постійного стрижія Аріка до Ню Йорку, щоби приїхав негайно його оголити. Аріко, почувши голос свого „пана", спершу не повірив власним вухам. Кенні мусів взивати Аріка аж через свого льокая, який приніс йому офіціяльні запросини: білет міліонера і „шифкарту". Тоді Аріко купив собі новий комплет бритв і ножичок, ще й нову пару штанів у чотирогранну мережку і поїхав через океан. Чи міліонер ждав на свого стрижія весь час неголений, не знаємо.

Загострення положення на парляментарній арені.

ППС. домагається димісії кабінету Світальського.

Положення на парляментарній арені, на пе- редодні конференції представників соймових партій з урядом, загострилося. В пятницю відбулося пленарне засідання парл. клюбу ППС під проводом пос. Недзялковського. Реферат про політичне положення виголосив пос. Недзялковський, пос. Барліцький поінформував клюб про ухвали та директиви Ц. В. К., ухвалених у четвер. У висліді нарад ухвалили ряд постанов, з яких деякі будуть оголошені після порозуміння з іншими лівими партіями. Основна ухвала стверджує, що з хвилею як сойм збереться, його завданням буде передовсім оконечно вияснити відношення нар. представництва до теперішньої системи правління, репрезентованого нині кабінетом Світальського. Одиноким виходом із положення є ліквідація цієї системи, а початком боротьби за цю ліквідацію повинно бути ухвалення соймом домагання димісії кабінету Світальського.

Цю постанову ухвалили без спротиву. Крім того, як зачувати, обговорювали на нараді справу участи соціялістичних послів у конференції соймових партій. Переважав погляд, що коли конференція відбудеться в президії ради міністрів, соціялісти не візьмуть у ній участи з огляду на престіж сойму. Соціялісти взялиб участь у конференції, колиб вона відбулася в соймі під проводом марш. Дашинського та колиб він її скликав. Справа місця конференції й відношення партій до неї буде мабуть причиною її розбиття. Зачувати, що клюб ППС ухвалив виступити з ініціятивою скликання надзв. сесії сойму. Таку петицію зложать на руки президента держави в найближчому тижні з покликанням на відносний уступ конституції. Петицію підпишуть ППС, Визволене та Стр. Хл., а крім того ініціятори звернуться до меншостевих клюбів, головнож словянських, щоби підписали петицію.

У звязи з положенням на парл. терені треба повідомити, що в пятницю вечором вернув у Варшаву з відпочинкової відпустки з Друскенік марш. Пілсудський та запросив до себе прем. Світальського. На конференції обговорили політ. положення з узгляднениям моментів, що останніми днями зайшли на парл. терені.

Арештування виконавців замаху на адмін. будинок Східних Торгів?

Польські газети з 15. вересня повідомляють, що політ. поліція розвязала тайну бомбових замахів у дні отворення Східних Торгів. Поліція обсервувала молодих людей, яких підозрівала, що були вмішані у справу цих замахів. Переведено ревізії й арештування, яких висліди нібито вповні потвердили поліційні інформації. Арештували сім осіб, переважно студентів університету, в цьому одного провідника т. зв. трійки та дві повні трійки. Провідникові другої трійки вдалося втекти. В тих студентів крім богато документів, що доказують приналежність до УВО, найшли також складові части петард, ідентичні з матеріялами петард, ужитих у дні отворення Сх. Торгів. Арештовані студенти, як твердить „Газ. Пор." призналися до участи в останній акції УВО. Ведеться дальше слідство. Назвища арештованих держуть в тайні. Всіх арештованих поліційна влада передасть мабуть у суботу 14. вересня до диспозиції судові.

Замах на поїзд?

Арештування українців.

АВС повідомляє з Тернополя, будьто би 12. вересня вечором на шляху Тернопіль-Березовиця (лінії Тернопіль-Теребовля) залізнича служба найшла на шинах чотири гранати. Був це нібито замах на поїзд. Гранати ці усунено перед приїздом поїзду. Як повідомляє згаданий часопис, арештували чотирьох українців, підозрілих у замаху.

Англійсько-більшовицькі переговори зачинаються.

Московська преса оголосила запрошення брит. уряду до нового висилання до Льондону представника СРСР., а також відповідь Літвінова на це запрошення, яке доручено 12. вересня ню-йорському шарже д'афер.

Уряд СРСР годиться вислати свого представника з конечними повновластями. Про дату виїзду свого представника уряд СРСР повідомить англійський уряд у найближчому часі.

НОВИНКИ

Просимо всіх наших передплатників вирівнати негайно свої залеглости, бо з 15. ц. м. безумовно здержимо дальшу висилку часопису. Адміністрація.

— **Фотограф Янушевич**, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960. 283 5—?

— **Ревізії й арештування.** У домі письменника Антона Крушельницького у Львові перевели 11. ц. м. в 2. год. попол. і 12-го в год. 1-ій уночі двічі ревізію. Поліція шукала за якимись невідомими приїзжими. Виявилось, що були це діти господаря, які попереднього дня вернулись з ферій з Березова Вижнього. За другим разом перевели ревізію в сусідньому домі, де сплять два сини письменника. Переглянули шафу студента Тараса і забрали приватну кореспонденцію. Після цього забрали його й він сидить досі в арештах на вул. Яховича. Арештований — як нас повідомляють — вернувшись з Луцька занедужав на запалення суставів і почав вставати аж дня 9. вересня. — На Знесінні арештували вчора кількох членів місцевої управи „Луга": ґімн. абсольвента Володимира Добрянського, Івана Вацика, сина Івана, господаря, Вол. Махніцького, електромеханіка і Льва Гошовського, переплетника.

— **У справі подій на могилах у Присівцях** к. Зборова Президія Української Парляментарної Репрезентації і сенатор Кузьмин вручили міністрові внутрішніх справ Складковському письмо, в якому представлено хід подій у Присівцях і виставлено домагання виделеґувати окрему комісію для розслідження справи.

— **Львівські ошуканці.** Палітурник з Дрогобича Аврам Краттер, що вибрався в липні до Карльсбаду, втратив у штудерний спосіб 120 дол., які привіз зі собою за пазухою до Львова, щоби дістати чехословацьку візу. Пара ошуканців, мущина й жінка, зробили засідку перед воротами чехословацького консуляту на наївних. Ця жінка поінформувала Краттера, що консуль приймає нині не в бюрі, а приватно в хаті. Невідомий мущина відограв ролю консуля і сходив з текою зі сходів одного дому при вул. Крашевського. Краттер прислухуючись його діловій розмові (заздалегідь умовленій) з цією жінкою, повірив у його автентичність і слухняно показав йому 120 долярів на доказ, що має потрібну суму на виїзд. Фальшивий консул перерахував гроші, вложив їх зручно до одної коверти, а другу порожню (буцім-то з грішми) передав Краттерові з дорученням піти на II-ий поверх за візою. Там Краттер довідався, що в цьому домі нема ніякого консуля ні консуляту, а коли зійшов униз побачив, що консуля нема й там. Краттер замісць поїхати до Карльсбаду, вернувся до Дрогобича. Підчас переведеної цими днями розправи проти одного ошуканця, якого Краттер обвинувачував у цій зааранжованій крадіжі, він не міг обвинуваченого вже пізнати під присягою. — Півтора року вязниці дістав варшавський крутій Леон Червінський, що у Львові виступав як інжинір і заступник варшавських фірм і під цією покришкою одурив ріжні фірми на 35.000 зол. Посидить він уже вдруге.

— **Сільські порахунки.** Два 18-літні парубки з Крехова О. Цяпало і М. Шкутак дістали всього по 10 місяців вязниці за те, що перестрілили ногу господареві В. Гейнарові, засівшись на нього в ночі з рушницею. Вони боронились тим, що не мали наміру вбити несимпатичного їм сусіда.

— **Біда з поїздами.** Товарний поїзд, що йшов зі Сокаля, наїхав на віз зі селянами біля Опольська і поранив поважно В. Дака з жінкою; на шляху в цьому місці нема рампи, що зупиняла би подорожніх. На шляху Рейовець-Львів паровіз з невідомої причини зїхав на бік у землю.

— **Ріжні вістки.** Австралійський уряд розвязаний наслідком невдачі уряду при вирішенні становища працедавців до робітників. — До Ковна приїхав один жидівський рабін з Ню Йорку і заявив литовському урядові, що американські жиди, еміґранти з Литви, позичать урядові 50 мілітів. — У Ленінграді арештували управу підприємства будівлі кораблів з численними інжинірами, яких обвинувачують у систематичнім саботажі і свідомій розстраті. — Англійська комісія знавців заявилась за будовою каналу Ля Манш, що коштуватиме 30 міл. фунт.; для його будови треба 12.000 людей на 4 роки. — Високий комісар Іраку сер Джільберт Клейтон занедужав підчас гри в польо і помер годину пізніше. — Відомий німецький актор Моіссі веде переговори з льондонськими театрами, щоби стрібувати своїх сил як актор в англійській мові. — Бельгійський пароплав „Естелля" зударився з якимсь невідомим німецьким кораблем і втратив у морі майже всіх своїх пасажирів. — У Чехословаччині прийшла після спек студінь, що доходила до 3 ст. морозу. — У Римі відкрили велику банду фальшівників; 40 осіб арештованих. — З почину проф. Девея (університет Колюмбія) повстає в Америці нова політична партія, якої програма відповідає англійській „лейбур парті".

— **Померли.** У Цюріху помер голова комітету жидівсько-американського і голова Ради жидівської аґенції Люі Маршал у 73 р. життя. Недавно ще проводив він на першому конґресі згаданої аґенції у Цюріху, куди приїхав з Америки. Він був одним із великих політичних організаторів сіонізму як представник несіоністичного світа в Америці, Франції та Швайцарії. Крім цього заважив він своїм впливом у Спол. Державах на виєднанні полекші що до вїзду для жидівських еміґрантів. — У Кракові помер ректор університету, бувш. довголітній професор львівського університету д-р Йосиф Каленбах у 68 р. життя. Належав він як критик літератури до представників старої школи, що збирала матеріяли до життєпису великих письменників і перевидавала їх твори з численними причинками та коментарями, без глибшого розуміння творчої психольоґії і без ширшого фільософічного чи суспільного світогляду.

— **Неясний розпорядок.** Усі середні школи з Польщі дістали від своїх шкільних кураторій розпорядок, що прийшов з міністерства освіти з Варшаві, щоби звертати спеціяльну увагу на моральний рівень серед учнів. Педаґоґічні ради вчителів мають доручення приноровляти якнайсуворішу кару, коли ствердять, що якийсь з учнів має шкідливий вплив на своїх ровесників. „Дзеннік Людови" додає до цієї звістки зовсім влучні заголовки: „Що таке шкідливий вплив? Неясний розпорядок".

— **Дорогий кавіор.** Хто любить кавіор (чорну ікру) мусить задовольнитись покищо оскомою. Митний уряд у Вильні наложив на одно кільо кавіору 500 зол. митної такси. Аматорів на таку амброзію не було.

— **З Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка.** В Вищім Музичнім Інституті ім. Лисенка отвирається в цім шкільнім році, як і в минулім, **курс ритмічної ґімнастики системи Dalrcoze-а**, яку вестиме фахова сила п. Кольтін Круг. Зголошуватись на цей курс, як і на курси музично-педаґоґічний і диріґентський — проситься по можности найдальше до кінця вересня ц. р. 526

— **Важне для шкільної молоді,** передусім для молоді з провінції. Шкільні, нові й уживані книжки для ріжних заведень продає і міняє найкорисніше книгарня **А. Бардаха, Львів, вул. Краківська ч. 1.** — Замовлення з провінції — відворотно. Обширні шкільні термінарі, із записником на 1929-30 р. по 20 сот. 517 2-3

Всячина.

Жіноча краса.

Власниця великого підприємства в Ню Йорку „сальону краси" Елен Рубінштайн поставила нову гіпотезу, яку можуть перевірити всі знавці жіночої краси, себ-то всі. Вона твердить, що жінки є найкращі в вересні. У літі їхня шкіра є товста, а очі каламутні, в зимі наслідком студені шкіра стає шерсткою і вкривається зморщками. Зате найкращою стає цера в осени, коли жіноче тіло розквітає. Тепер статистики повинні ще ствердити, чи в осени є найбільше закоханих і шлюбів.

Дозвіл на збірку на „Українського Студента" наспів того року з всевідських урядів значно пізно, тому не з нашої вини — не наспіють на час — висланї нами збіркові листи. Товариство дістало зараз дозвіл лише на одноднєвну збірку, що також у великій мірі причиниться до зменшення приходів — а збільшення видатків. Тому горячо просимо Шановних Громадян **висилати датки складанками на ч. П. К. О.** долученими нині до „Діла", „Нового Часу" і „Неділі".
196 1—3 **Т-во Прихильників Освіти у Львові.**

Дописи.

ЗОЛОЧІВЩИНА. (Заборона районових концертів). Виділи читалень „Просвіти" в Ремезівцях і Угорцях постановили уладити в своїх осідках при кінці серпня районові концерти при співучасти хорів сіл: Ремезівці, Угорці, Шпиколоси, Сновичі. Горячкові приготування не ослабли навіть у часі жнив. Повідомлення про концерти вислано до старостви в Золочеві на 16 днів наперед, а хоч поліційні постерунки в Сновичі і Віцині провірювали справу на місцях, відповідь до останньої хвилі не приходила. Кількоразові інтервенції в старостві з доручення філії „Просвіти" і заінтересованих читалень кінчилися відсиланням від Анни до Каяфи. Врешті, коли речинці обох концертів минули, наспіла заборона концерту, умотивована тим, що улаження збірного концерту виходить поза обсяг затвердженого статуту читалень. Ця заборона в своїх консеквенціях унеможливлює всякий звязок між читальнями і не дозволяє якомунебудь амат. гурткові чи хорові уладити імпрезу в іншій місцевости. Заборона ця тим більше дивна, що інші старости в аналогічних випадках зовсім не добачують переступлення рямок статуту і дозволяють на районові імпрези, як от в Чижикові, пов. Львів. (див. „Діло" 6.IX. 1929.).

З нових книжок.

Адольф Гайльборн: ДИКІ ЗВІРІ, оповідання про їх життя-буття. (Переклали на українську мову Мих. Лотоцький і Мик. Кокольський. Львів. Накл. Михайла Таранька. 1929. стор. 268. Ціна 9 зол.).

Великі й шкідливі прогалини в нашій літературі для молоді починають виповнюватися, хоч і не оригінальними творами тільки перекладами, але зате гарно дібраними. Коли на книгарських полицях побачу гарну нову книжку для дітей або молоді в шкільному віці, перша моя гадка завсіди: Це певно видання Таранька. Й рідко помиляюсь, бо накладня М. Таранька просто не спочиває. Ця нова книжка це низка оповідань про життя 43 представників ріжних родів савців, переважно з чужих країн, але в більшости, бодай з назви добре знаних молоді. Оповідання живі, цікаві, недовгі, з деякими найпотрібнішими науковими поясненнями, з добрими образками, все в стилю славного Брема, тільки без надміру подробиць. Читається книжку як справдішні „оповідання", себто, що герої цих оповідань стають перед нашими очима як живі особи, які борються з окруженням за своє право до життя. Читаючи ці оповідання мусить кождий, молодий чи старший призадуматись над тим, як справедливою є навіть грізна жорстокість дикого мясоїда супроти бездумної нераз самоволі безоглядного ворога всього живого на землі — чоловіка. Там важка боротьба за буття естя нерівних нераз величиною, але рівних способами атаки й оборони, проворністю, обережністю, досвідом, тут дуже часто нищення життя для пустої забавки, несправедливе надуживання переваги людської помисловости над примітивними засобами боротьби у звірів: силою мязів, завзяттям, відвагою. Будження у молоді того розуміння, що сила і влада в руках чоловіка не на те, щоб життя нищити, а на те, щоб життя досліджувати, будувати, уліпшувати, ублагороднювати — це ідея і ціль таких оповідань. І навіть краще давати молоді в руки такі книжки ніж ті, в яких завсіди тільки піддержується в людині змагання до безоглядного самолюбного панування, над усіми й усім коштом життя, вже не тільки звірів, але й людей і всього їх культурного дорібку. З початком шкільного року слід заохотити молодь до читання П. а батьків до купна. До видавництва тут тільки мале побажання: Правда, зверхня форма книжки старанна і гарна, чисто виконані численні образки, тільки тут і там перекладчик мабуть не міг увільнитися від впливу стилю оригіналу і вийшло часом — німецьке речення українськими словами. Переклад не повинен бути дословний зі шкодою рідної мови, головно, коли це призначене для молоді, а гадка висказана автором в оригіналі у свобіднішім, зате мовно чистішім перекладі нічого не втратить. Є ще — деякі помилки, мабуть коректи. Одначе це тонкости, які можна взяти на увагу при новім виданні після розхоплення, сподіюсь, першого накладу, який на це вповні заслугує.

Д-р О. Тисовський.

Зі спортового життя.

Краєві сиктівкові змагання.

З припоручення Українського Спортового Союзу влаштовує Львівський Ситківковий Клюб краєві ситківкові змагання як частину Х. Запорізьких Змагань. Велике число зголошених змагунів у всіх грах, як поодиноких, так і двійних та мішаних, робить ці змагання вельми інтересними. В змаганнях беруть участь члени клюбів: Л. К. С. (Львів), У. С. С. К. (Львів), Сокіл (Коломия), С. К. Сагайдачний (Львів), У. С. К. (Львів), Україна (Львів). Вже останні змагання за мистецтво Львова дали кілька емоційних стріч, а до самого кінця турніру було все овіяне таємницею: хто переможе? Таксамо і теперішні змагання будуть тимбільше завзяті, бо побідникам призначена цінна мандрівна нагорода Українського Спортового Союзу — дар Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Крім того цінні жетони та почесні грамоти будуть нагородою за джентельменську гру. Змагання, які відбуваються на власних кортах Л. К. С. при вул. Войтіха, повинні стягнути туди нашу спортову публику, яка буде мати роскішний пир і спортову насолоду. Початок змагань: пятниця год. 15., субота год. 15., неділя рано год. 9-та та 14-а попол.

5-ліття Спортової Секції „Сокола IV.

Спортова Секція „Сокола IV." на Личакові святкує цього року 5-ліття свойого істнування. З цеї нагоди відбудуться змагання в копаним мячі та у відбиванці в днях 14. і 15. вересня ц. р. Програма: в суботу 14. ц. м. в год. 4.15 попол. на площі „Сокола-Батька" змагання в коп. мячі між репрезентацією Зоря-Чорноморці з одного і „Соколом IV." з другого боку. Крім цього змагання у відбиванці жіночих дружин: ЖУСК—Сокіл IV., СКУД—Сокіл-Батько та мужеських дружин: Сокіл-Батько—Сокіл IV. В неділю 15. ц. м. в год. 3. попол. на площі „С.-Б." відбудуться змагання в коп. мячі між дружинами Україна комб.—Чорноморці і Зоря—Сокіл IV. та змагання у відбиванці переможців. Підготовані тренінгом дружини заповідають завзяту й цікаву гру. Не сумніваємося, що наше громадянство, котре в останніх часах виказало велике заінтересування рідним спортом, прибуде на ці змагання масово. Вступ 1 зол. і 50 сот.

Чорні—Україна.

Відплатні змагання між обома дружинами відбудуться в неділю 15. ц. м. в год. 11. передполуднем на грищі Цитаделі. З уваги на те, що Чорні виставляють дружину в повному ліговому складі, Україна доложить певно всіх своїх сил, аби вийти із цих змагань з почесним для себе вислідом. Весняні змагання з Україною виграли Чорні 5:2 (2:2). Тепер можна сподіватися кращого висліду для України, якщо тільки українська одинацятка гратиме так, як з ліговою Погонею або минулої неділі з перемиською Польонією.

З секції наколесників „України".

Секція наколесників Спорт. Т-ва „Україна" уладжує в неділю 15. ц. м. штафету на простор 45 км. (3х15 км.). Ця штафета буде головною пробою сил перед тяжкими змаганнями Львів—Миколаїв—Львів (70 км.), які відбудуться 29. ц. м. Початок недільної штафети: 3. год. попол. за грищем Сокола-Батька.

Секція наколесників Спорт. Т-ва „Україна" влаштовує дводнєвну прогульку до Станиславова в днях 21. і 22. ц. м.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 14-го вересня, г. 3·00 попол. „Марія Стюарт".

Субота, 14-го вересня, г. 7·30 веч. Вечір пісень і арій Ади Сарі.

Неділя, 15-го вересня, г. 3·30 попол. „Пігмаліон". Виступ А. Венгерка.

Неділя, 15-го вересня, г. 7·30 веч. „Гарна історія". Виступ Чаплінської і Венгерка.

Малий Міський Театр:

Субота, 14-го вересня, г. 3.30 попол. „Весілля на Курпях".

Субота, 14-го вересня, г. 7·30 веч. „Лекше верблюдові". Виступ А. Венгерка.

Неділя, 15-го вересня, г. 3·30 попол. „Весілля на Курпях"

Неділя, 15-го вересня, г. 7·30 веч. „Весілля на Курпях".

Кіна.

Аполльо: „Квітка Сходу".

Кольосей: „Герой пустині" і „Чортівський плай".

Лев: „Князі на засланні" (Ліа Мара).

Люна: „Яковова криниця".

Марусенька: „Сурми кохання" (Берімур).

Оаза: „Спортовець із любови" (Бастер Кітон).

Палас: „Асфальт".

Пан: „Мучениця подружжа" (Коріна Ґріфіт).

Пасаж: „Полк смерти".

Стилєве: „Батько Сергій" (Мозжухін).

Фатаморгана: „У вирі Парижа" (Лілі Даговер).

Химера: „Мати чи дочка?"

Утіха: „Батьку!" (Кап. Сорель і його син).

Програма радіо.

Субота 14-го

Варшава (1411,7) 20·30 „Кльо-кльо" Легара. 29·45 Сальонова музика.

Катовиці (408,7). 19·00 Всячина.

Вильно (385) 19·20 Веселий фейлетон.

Гельсінгфорс (221,4) 18·15 Легка музика. 19·00 Фортепянове сольо.

Ляйпціґ (259) 16·30 Симфонічна орхестра.

Братислава (279) 19·05 Концерт солістів.

Талін (296). 18·00 Легка музика.

Загреб (307). 20·30 Концерт солістів.

Брно (341,7) 20·10 Пісоньки.

Льондон (356,3). 19·30 Військова орхестра. 22·15 Музика до танців.

Франкфурт (390) 16·15 Концерт радіорхестри.

Берн (403). 20·30 Веселий вечір.

Стокгольм (436) 19·45 Військова музика.

Берлін (418). 16·30 Музичні пародії.

Рим (441). 21·00 Римський квартет.

Лянгенберг (473) 20·20 Веселий вечір.

Прага (487) 16·30 Джезбанд.

Відень (516,3). 18·30 Фортепяновий ресітал. 19·25 Італійські арії.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає.

„Вертеп Наших Днів" Галактіона Чіпки і Ле—ла. 115 4—?

Турка н/Стр., неділя 15.IX.

Наддніпрянський Хор Котка

Перемишль, неділя 15.IX.

Судова Вишня, понеділок 16.IX.

Для Української Гимназії з правом прилюдности в Рівному на Волині потрібні вчителі української та латинської мови. Конечним є право навчання. Платня після умови. Зголошення листовно Рівне, або особисто 22-го вересня у Львові, година 4—6, Народня Гостинниця. — Дирекція Гімназії. 188 1—?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх.** Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото срібло, плачу найвищі ціни. 191 12-?

ДЯК іспитований, нежонатий, з теноровим голосом — пошукує посади. Інформації подасть Кооп. Єдність, Залуже, п. Збараж. 523 1—1

ДО ЗАМІНИ: Парохія Суровиця Перемиської Епархії. Околиця прекрасна-здорова. 514 2—3

ФУТРА всілякі, виконує старанно, гарно, совісно, догідні сплати. Робітня футер Карла Шірера. Сенаторська 10 (бічна Романовича). Телефон ч. 69-36. 485 4-10

ФОРТЕПЯНИ першорядних заграничних фабрик, найновіші моделі, найнижчі ціни в нашому складі, можливо найдешевше — продає: ГАНАК, вул. Пілсудського ч. 21. перший поверх. 426 7—10

ПОШУКУЮ ГОСПОДИНІ-українки до 40 літ, здорової, чесної, котра уміла би добре варити і занятись хатою. Зголошення враз з порученнями від поважних осіб і услівями слати до кінця вересня п. р. на адресу: Д-р Іван Хома, лікар в Старім Самборі. 521 1—3

ВДОВЕЦЬ, літ 46, урядовець в VII ст. платні, властитель реальности в більшім повітовім місті схід. Галичини, кажуть престійний, та здоровий, глядає для себе вірної, щирої та інтелігентної дружини, а для 3 дітий розумної та доброї мами. Бльондинки або шатинки високого росту, від 35 до 45 літ, що тужать за тихим, родинним життям, здорові фізично та морально хай зголосяться з фотографією та не анонімно до Адміністрації Діла під „Погідна осінь". 527 1—1

ПРОСВІТЯНСЬКИЙ ГИМН на мішаний хор Ярославенка. Партитура з голосами 2 зол. 522 1—3

МІД ПЧІЛЬНИЙ, абсолютно правдивий, без найменших домішок **купую** в більших і менших кількостях. — Зголошення під „Мід" до Адміністрації „Діла". 374 5—?

ФУТРА оказійно продає і приймає до продажі: **„Універзум"**, Львів, Пасаж Міколяша. 311 12—?

КОСІВ, пансіонат пані Лукашевської поручає сонішні покої з першорядним удержанням. Від 1. вересня ціни знижені. 259 6-?

ПАРОВИЙ БРОВАР У КАЛУШІ поручає свої знамениті вироби пива: експортове, дубельтове, чорне у фляшках і бочках по цінах уміркованих. Заряд бровару. 1996 19—?

ВСІЛЯКІ годинникарсько-ювілерські роботи виконує найстараннїше Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 190 12—?

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

438 Пересвітлення Рентгеном. 8—?

Спеціяліст скірних, венеричних недуг і косметики

439 4—?

Д-Р РОМАН ДОЛЬНИЦЬКИЙ

орд. від 3—6 попол., вул. Глубока 10. партер. — Кварцева лямпа. Діятермія.

Д-р Мирон Вахнянин

ординує від мая до жовтня

в Карльсбаді

Mühlbrunstrasse 9. дім „Wied".

1494 Тел. 19—91 6—8

Йосиф Шустер

рутовського 10. Тел. 32—54.

Дивани Хідники

Ковдри Матераци

Фіранки 466 3—3

МЕБЛЕВІ МАТЕРІЯЛИ

Товар солідний Ціни приступні

ЖУРНАЛИ ВЗОРИ КРОЇ МАНЕКІНИ

Р. ЛЯНДАВ

Львів, вул. Чарнецького ч. 3.

Небувала новина!

Старі плюшеві плащі стануть новими, якщо віддасьте їх до

почорнення та толочення на них футряних десенів — в одинокій фірмі в краю:

М. Волянська

Львів, вул. Собіського, ч. 12. Телеф. 17—04.

332 7—?

„Монюшко"

вул. Зіморовича 10. — Поручає:

Фортепяни — пяніна

у великім виборі, в ріжних цінах на догідні сплати.

287 5—7

ГУЦУЛЬСЬКЕ МИСТЕЦТВО

СПІЛКА З ОБМ. ПОР. В КОСОВІ.

Одинока фірма в краю, що **виробляє стилеві килими на оригінальних гуцульських орнаментах** наших славних артистів з красної і фабричної вовни. — **Доставляє** рівнож на догідних услівях: **портієри, капи на ліжка, ліжники,** артистичні гуцульські деревляні вироби.

273 4—?

Дешево виправи

шлюбні і студентські:

КОВДРИ від . . зол. 25—

КОЦИ від . . . . зол. 12—

МАТЕРАЦИ, подушки, сінники ліжка складані.

Дивани, фіранки, простирала і пошевки — поручає знаний магазин постелі

В. ІЖИЦЬКОГО

Львів, Коперника 3. Тел. 6-00.

245 16—?

МОТОРИ

Ruston-Hornsby

Англія

на земний газ, ссучий, ропу і т. д. демонстровані в русі **на Східних Торгах у Львові.** Центральний Павільон ч. 2230.

Представництво

Інж. Е. Креппель, Львів, Косцюшка 22.

529 **Телефон 77—37.** 1—2

ПРОТЕЗИ

штучних ніг і рук для калік, після ампутовання. Ортопедичні коректори і апарати до піддтримування

виробляє:

М. Л. Полячек,

Самбір, ч. 21.

495 Цінники даром. 2—10

РУТИНОВАНИЙ конципієнт, 3½ прав. з укін. однорічною судовою і 4 літньою адвокат практикою, пошукує місця в адвокатській канцелярії. Зголошення проситься слати: адв. д-р Лешій, Львів Баденія ч. 12. 508 1-4

РЕАЛЬНІСТЬ мурована, крита бляхою, двофронтова, електричне освітлення, з леднівнею на 120 фір леду, 30 метрів від ринку в Самборі, з) великим склеповим приміщенням, в якому від 25 літ провадиться шинок всіляких спіритусових напоїв, пива, меду і т. п. з 8-ма великими кімнатами і кухнею — є зараз з вільної руки до продажі. Ця реальність надається також на будь яке інше підприємство, або торговлю. Близші відомости подасть: Густав Сікора — Самбір. 524 1-1

На шкільний сезон

поручає

Всілякі музичні інструменти у великім виборі по значно знижених цінах. — —

„МЕЛЬОДІЯ"

Найбільший склад музичних інструментів, грамофонів і плит

Львів, вул. Коперника ч. 5. **Телефон 8—59.**

498 На бажання висилаємо ілюстровані цінники. 3—4

Свій до свого! **Одинока лучба зі світом!**

Український Торговельний Дім

ДОРОЖОВЕЦЬ І ЗАТЕЙ

Львів, Чарнецького ч. 3, телефон 6-74.

ПОРУЧАЄ

Радіо--апарати

для Всечеснішого Духовенства, ВП. Учительства, для Хв. Кооператив, Читалень, Касинових Товариств і др.

Продаємо за готівку і на сплати до 1 року при одержаню 25% продажної ціни в готівці. — Наші 1—8 лямпові апарати виконані після найновіших заграничних взірців. Ціна за комплєт — (батерія анодова акумулятор, голосник, пара слухавок, антена); почавши від 250 зол.

Крім цього поручаємо:

Жарівки до мешкань, бюр, та церков зісвітляними хрестами в жарівках та всілякі арматури. — **Набиваємо** акумулятори. — **Направляємо** і продаємо ріжні части до Радіо-апаратів. — **Переводимо** електричні інсталяції.

205 6—?

Отсим позволяємо собі пригадати ВП. Смакунам загальний нині погляд знатоків, що

ПИВО

з архикн. Бровару в Живці

є з огляду на свою високу вартість відживлення і безоглядну чистоту продукції **Найлучше в Польщі.**

Усі сорти ПИВА а це: — **„ПОРТЕР"** одиноке свого роду, яке поручають лікарі виздоровцям — —

„АЛЄ" що своєю якістю дорівнує подібним родам англійського пива — **„МАРЦОВЕ"** (темне ala Бавар) —

вкінці знаний під назвою — **„ПОЛЬСЬКИЙ ПІЛЬЗНЕР"** десеровий ясний **„ЖИВЕЦЬКИЙ ЗДРІЙ"**

до набуття скрізь в першорядних льокалях і реставраціях.

ПИВО ФЛЯШКОВЕ у всіх родах до набуття майже у всіх реставраційних льокалях і торговлях делікатесів.

Представництво Архикн. Бровару в Живці, на Східну Галичину і Волинь

„ЖИВЕЦЬКИЙ ЗДРІЙ"

Сп. з обм. відп. у Львові, вул. Косцюшка, ч. 24. Телеф. 13—29.

474 1 1

Українська Кімната до снідань, Торговля делікатесів і — Реставрація — під фірмою

„ГОВЕРЛЯ"

у Львові, вул. Руська ч. 16. тел. 75-92 поручає **сніданння, обіди і вечері. — Пиво** підьзкенське, живецьке, також **вина і меди.** 518 —52

НАЙЛУЧШЕ НАКРИТТЯ ДАХІВ

це азбестово-цементова дахівка „Everitas",

огнетревала, непротікаюча, відпірна на мороз і спеку.

Господарю! Скинь з свойго даху солому, гонти і папу — накрий його „**Everitasom**". Скріплювати вязання при критю „**Everitasom**" не треба, бо 1 метер квадратовий важить заледви 12 кг.

„**Everitas**" є найліпшим обезпеченням Твого життя і майна.

Жадай оферти з фабрики дахівок: „**Everitas**", **Краків — Заблоце ч. 37.**

Заступництво — **ГОРШОВСЬКИЙ і С-ка, Львів, вул. Булярда ч. 3.**

Стійка на Східних Торгах 2060. 519 2—2

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.